

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

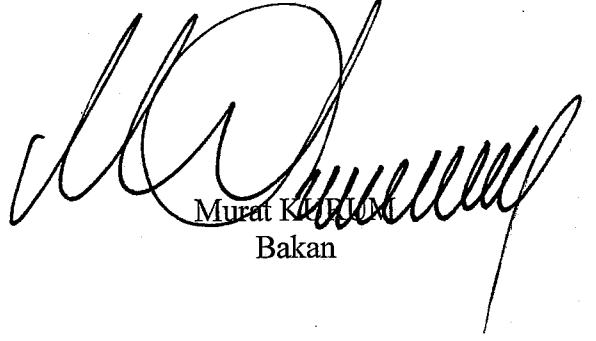
19 Ocak 2022

Sayı :30824082-610 2752864
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (88 Adet, 182 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN MUSTAFA YENEROĞLU'NUN
TBMM 7/55027 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Giresun Şebinkarahisar ilçesinde 18 Kasım 2021 tarihinde NESCO Maden Tic. San. Ltd. Şti tarafından işletilen kurşun-çinko-bakır cevheri zenginleştirme (Flotasyon) tesisinde, atık depolama alanı ve su depolama barajında bir yıkılma gerçekleşmiştir. Ağır kimyasal atıklar Kılıçkaya Barajı ve Kelkit Ovasına kadar ulaşmıştır.

Giresun Valiliği 20 Kasım 2021 tarihinde şirket faaliyetlerinin süresiz durdurulduğunu ve atık havuzundan numuneler alınarak inceleme başlatıldığını duyurmuştur. Bu açıklamanın üzerinden 12 gün geçmesine rağmen numune sonuçları halen açıklanmamıştır.

Atık barajlarındaki yırtılma sonucu etrafa taşan maden atıklarının yeraltı ve yüzey suyu ile çevresel bir felakete yol açtığı bilinmektedir. Yıkılmanın gerçekleşmesinden önce de bölgede ağaçlar kurumuş ve sular kirlenmiştir. Bu bölgenin suyunu kullanan bitki, hayvan ve insanların ağır metal zehirlenmesine kadar varabilecek sağlık sorunlarına maruz kalması tehlikesi söz konusudur.

Bu bağlamda;

- 1) Söz konusu tesisin faaliyete başlamasından önce düzenlenen ÇED raporlarında yıkılma riskinin gerçekleşmesi halinde tesisin çevre açısından oluşturacağı risk ve zararlar ne şekilde değerlendirilmiştir?
- 2) Ağır metalleri barındıran atık barajlarının nereye kurulacağı belirlenirken jeolojik-jeoteknik uzman kişi ve kuruluşlar tarafından bir çalışma yapılmış mıdır? Şebinkarahisar ilçesinde bu tesisler neden köylere bu kadar yakın bir şekilde kurulmuştur?
- 3) Çok tehlikeli atıkları barındıran atık baraj işletmelerinin denetimleri nasıl, ne kadar sıklıkta yapılmaktadır? Çevre felaketine neden olan ve bunu defalarca yineleyen firmaların işletme ruhsatları neden iptal edilmemektedir?
- 4) Canlı hayatına etkisi açısından tehlikenin ciddiyetine bakılacak olursa çevreye hızla yayılan kimyasal atığın içerisinde ne olduğu konusunda kamuoyu neden bilgilendirilmemektedir?
- 5) Çevreye yayılan kimyasal atıkların etkilerinin azaltılması ve temizlenmesi için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?

CEVAP

Giresun İli, Şebinkarahisar İlçesinde "çinko ve kurşun cevher zenginleştirme" faaliyeti gösteren Nesko Maden Tic. San. A.Ş. işletmesine ait atık barajı seddesinin bir bölümünde 18/11/2021 tarihi saat 19.30 civarında çökme meydana gelmiş, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Denetim Ekipleri ivedilikle bölgeye sevk edilerek zaman kaybetmeden çalışmalara başlanılmıştır.

Yapılan incelemede, cevher zenginleştirme işlemi sonrasında oluşan sulu çamur şeklindeki atıkların depolandığı baraj seddesindeki çökme nedeni ile atıkların sulama ve enerji üretimi amaçlı kullanılan Kılıçkaya Barajı'na doğru aktığı tespit edilmiştir.

Çevre kirliliğinin giderilmesi amacıyla yapılan çalışmalar kapsamında; atıkların aktığı güzergâh üzerinde yerleşim birimlerine ait kullanılan içme suyu, kaynak suyu ve göze olmadığı, civardaki köy ve mahalle su depolarının söz konusu kirlilikten etkilenmediği tespit edilmiştir.

Özel işletmeye ait atığın, temiz dere suyuna karışarak Kılıçkaya Barajı'na ulaşmasına engel olmak amacıyla dere yatağı üzerine 5 adet tersip bendi (biriktirme barajı) yapılmıştır. Atıklar bu tersip bentlerine hapsedilerek, derenin doğal akış suyu ile daha fazla atığın Kılıçkaya Barajı'na taşınması engellenmiştir.

Dere yatağının hemen yanına yaklaşık 4 kilometre uzunluğunda derivasyon kanalı (taşıma kanalı) açılmış ve dereden gelen temiz suyun dere yatağındaki atığa karışmadan baraja ulaşması sağlanmıştır. Tersip bentleri ve derivasyon kanalı sayesinde hem temiz dere suyu ile atığın birbirine karışması engellenmiş, hem temiz suyun barajla buluşması sağlanmış hem de atığın baraja karışmasının önüne geçilmiştir.

Deredeki temiz suyun derivasyon kanalına alınarak su akışının kesilmesi sonrası dere yatağında kalan atıkların taşınması için iş makineleriyle çalışmalara başlanılmıştır. Dere yatağına hapsedilen atığın temizlenmesi ve yatağın atıktan tamamen arındırılması için ekiplerimiz vardiyalı olarak çalışmalarını kesintisiz sürdürmüş, sahada yürütülen temizleme çalışmaları tamamlanmıştır.

Sahada yapılan temizlik çalışmaları kapsamında toplanan atıklar işletmede mevcut durumda bulunan atık depolama alanlarına aktarılmıştır. Alanda bulunan atıklar tamamen kaldırılmış olup, Bakanlığımızca sahada izleme ve rehabilitasyon süreçleri başlatılmıştır.

Bununla birlikte, Nesko Maden Tic. San. A.Ş. tarafından işletilen tesisten kaynaklanan çevre kirliliği sebebiyle Çevre Kanununa istinaden tesisin faaliyetleri durdurulmuştur. Analiz sonuçlarına göre söz konusu şirkete Kanunda en üst sınır olan 12 Milyon TL idari para cezası uygulanmıştır.

Ayrıca, söz konusu çevreyi kirletme fiilinin Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri kapsamında değerlendirilmesi için işletme yetkilileri hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.